του **Lucas Zeise**

Από το 1991, όταν η Σοβιετική Ένωση κατάρρευσε ή καλύτερα εξοντώθηκε, έχουμε να κάνουμε με έναν ιμπεριαλισμό, για τον οποίο δεν υπάρχει αντίπαλος. Το παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό σύστημα κυριαρχείται από τις ΗΠΑ. Το σύστημα των κρατών έχει μια μονοπολική δομή, για να αποφύγουμε την κοινή έκφραση «μονοπολική παγκόσμια τάξη», επειδή δε μπορεί να γίνει λόγος περί τάξης.

Η σημερινή μονοπολικότητα διαφέρει από την περίοδο 1945 -1990, όταν ο ιμπεριαλισμός προκαλούνταν από το παγκόσμιο σοσιαλιστικό σύστημα. Η σημερινή δομή είναι επίσης διαφορετική από εκείνη η οποία υπήρχε πριν από το 1914. Την περίοδο εκείνη μια σειρά από ιμπεριαλιστικές δυνάμεις πάλευαν για το μοίρασμα του κόσμου. Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι υπήρξαν οκτώ από αυτές τις δυνάμεις (Γερμανία, Μ. Βρετανία, ΗΠΑ, Γαλλία, Αυστρία, Ρωσία, Ιταλία και Ιαπωνία), οι οποίες στη πάλη για παγκόσμια κυριαρχία προκάλεσαν τον πόλεμο. Θα μπορούσε να υποστηρίξει επίσης κανείς, ότι στη πάλη για παγκόσμια εξουσία, μόνο οι τρεις πρώτες από αυτές ήταν πραγματικά σε θέση. Όπως κι αν έχει, σε κάθε περίπτωση είχαμε να κάνουμε με μια πολυπολική τάξη. Καμιά από αυτές τις ξεχωριστές τότε δυνάμεις δεν κυριαρχούσε έστω και κατά προσέγγιση με τον τρόπο που κυριαρχούν σήμερα οι ΗΠΑ.

Ο κόσμος βρίσκεται στο δρόμο για ένα διπολικό ιμπεριαλιστικό σύστημα. Σ΄ αυτή την περίπτωση μπορεί να υπάρξει ένα ενδιάμεσο στάδιο διπολικού συστήματος, κατά κάποιο τρόπο παρόμοιο με αυτό που υπήρξε πριν από τον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο. Πιθανώς να μην είναι αυτό. Πολύ περισσότερο, η εξέλιξη ωθεί ήδη από τώρα, στο ότι βρίσκονται απέναντι δυό εξίσου ισχυρές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις. Αυτές είναι οι ΗΠΑ και η Κίνα.

Εδώ αναφέρονται μερικοί λόγοι, οι οποίοι εμφανίζουν ως εύλογο αυτό τον ισχυρισμό: Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η οικονομική επικράτηση των ΗΠΑ βρίσκεται σε φθίνουσα πορεία. Αυτό είναι ήδη ένα προτσές μακράς διάρκειας. Μέχρι και μέσα στη δεκαετία του 1990, το προτσές αυτό παρουσιαζόταν ως μια σχετική κάλυψη [της απόστασης] με τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες και την Ιαπωνία, δηλαδή των άλλων κεντρικών περιοχών του καπιταλισμού. Από τη δεκαετία περίπου του 1990 οι ΗΠΑ χάνουν ιδιαίτερα σε οικονομικό

δυναμικό σε σχέση με τις αναδυόμενες χώρες. Η πιο σημαντική από αυτές είναι η Κίνα, η οποία συνεχίζει να είναι η πιο πολυπληθής χώρα της Γης και της οποίας το οικονομικό προτσές κάλυψης έχει φθάσει με βάση όλους τους δείκτες το μέγεθος της οικονομίας των ΗΠΑ. Η απώλεια της οικονομικής επικράτησης των ΗΠΑ επιταχύνθηκε και πάλι από το ξέσπασμα της μεγάλης χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης.

Η οικονομία δεν είναι το παν, είναι όμως η βάση για την ανάπτυξη της εξουσίας. Μεταξύ όλων των δυνητικών αντιπάλων, μόνο η Κίνα είναι σε θέση στο προβλέψιμο μέλλον να ρίξει στη ζυγαριά ένα παρόμοιο βάρος όπως αυτό των ΗΠΑ. Εκτός από την ΕΕ/Γερμανία και την Ιαπωνία, για τις οποίες όμως δεν τίθεται ζήτημα ως προς το αν είναι σοβαροί αντίπαλοι των ΗΠΑ επειδή βρίσκονται σε μια διαρκή σχέση υποταγής απέναντι στην κύρια δύναμη του ιμπεριαλισμού, θα μπορούσαν να ονομαστούν ως δυνητικά σημαντικές δυνάμεις η Ινδία, η Βραζιλία και η Ρωσία. Αυτές όμως, διαφορετικά απ΄ ό,τι η Κίνα, είναι τεχνολογικά, οικονομικά και πολιτικά σε πολύ μεγάλο βαθμό εξαρτημένες από το κέντρο του ιμπεριαλιστικού συστήματος. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τη Βραζιλία. Εξάλλου εκεί το 1964 οι ΗΠΑ οδήγησαν και προώθησαν μια επιτυχημένη αλλαγή καθεστώτος, που τότε χαρακτηρίστηκε στρατιωτικό πραξικόπημα. Η Ινδία, η οποία παλιότερα συνεργάστηκε με τη Σοβιετική Ένωση, ήδη πριν από το 1990 πήρε πορεία για μια μεγαλύτερη ενσωμάτωση στον κυριαρχούμενο από τη Δύση καπιταλισμό. Η Ρωσία είναι πολλή αδύναμη για να υπολογιστεί ξανά ως παγκόσμια δύναμη.

Η κυρίαρχη αστική τάξη των ΗΠΑ στρέφεται επίσης μεσοπρόθεσμα σε μια αντιπαράθεση με την Κίνα ως αντίπαλο. Αυτό το τεκμηριώνουν οι επεξεργασίες των think tanks [δεξαμενές σκέψης] στην Ουάσιγκτον, οι οποίες βρίσκονται πλησίον της πιο ρεαλιστικής παράταξης των Δημοκρατών και της Wallstreet (σε αντίθεση με την άκρα δεξιά). Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα δεν στρέφει χωρίς λόγο, σε ό,τι αφορά την εξωτερική πολιτική, την προσοχή του προς την Ασία, επομένως και στην Κίνα. Η στρατηγική των ΗΠΑ συνίσταται εδώ στο να υποτάξουν άλλες χώρες, είτε εισβάλλοντας σ΄ αυτές με πόλεμο είτε προσπαθώντας να τις τυλίξουν στα δίχτυα τους, ώστε να τις εκμεταλλευτούν καλύτερα και να μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν ως πηγή [πρώτων υλών] και εταίρους στη μεγάλη αντιπαράθεση για παγκόσμια κυριαρχία.

Η Γερμανία και η ΕΕ ως υπο-ιμπεριαλιστές

Η γερμανική μονοπωλιακή αστική τάξη μετά το 1945 «επανατοποθετήθηκε» από τις ΗΠΑ. Αυτή, και το κυριαρχούμενο από αυτήν κράτος, αποτελούν μέχρι αυτού του σημείου ένα δισυπόστατο πλάσμα, δηλαδή, αφενός ένα εθνικό ιστορικό προϊόν, αφετέρου ένα

δημιούργημα του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Από την αναγέννησή τους μέχρι σήμερα είναι υποταγμένοι σ΄ αυτόν. Σ΄ αυτόν οφείλουν την ύπαρξή τους. Χαρακτηριστικά για το δυτικογερμανικό και αργότερα για ολόκληρο το γερμανικό έθνος, είναι τα παρακάτω στοιχεία:

•Το κράτος της Ο. Δ. Γερμανίας σχεδιάστηκε από τους συμμάχους και οικοδομήθηκε μέχρι και τους ξεχωριστούς θεσμούς. Αυτό ισχύει μάλιστα ή ιδιαίτερα για την μυστική υπηρεσία, η οποία ιδρύθηκε εκ νέου μαζί με τους Ναζί, [καθώς] και για τη δημόσια ραδιοφωνία και τη Deutsche Bundesbank [Γερμανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα].

•Σήμερα υπάρχει ακόμη μια στενή σύμπλεξη θεσμών, οι οποίοι συνδέουν χρηματικά και πολιτιστικά, άτομα από τα μέσα ενημέρωσης, την ακαδημαϊκή κοινότητα και την πολιτική με την ευρύτερη έννοια, με τις ΗΠΑ. Στις έξη δεκαετίες ύπαρξης της Ο. Δ. Γερμανίας οι καριέρες ωθήθηκαν όταν συγκεκριμένα άτομα υποστηρίχτηκαν από τη γερμανο-αμερικανική φιλική εταιρεία.

•Πιο σημαντικό είναι το γεγονός, ότι μεταξύ 1948 και 1973 οι ΗΠΑ όχι μόνο εμπόδισαν τη δυτικογερμανική οικονομία και τα γερμανικά κοντσέρν ως ανταγωνιστές, αλλά αντιθέτως, τα υποστήριξαν ενεργά. Ο λόγος για αυτή την ασυνήθιστη για ιμπεριαλιστές συμπεριφορά, ήταν ο πραγματικός κίνδυνος του σοσιαλισμού. Κατά συνέπεια, σήμερα σε όλα τα στρώματα του πληθυσμού υπάρχει η –ειδικά διαβρωμένη- πεποίθηση, ότι με τους Αμερικανούς είναι κανείς επιτέλους στη σωστή πλευρά και στη πλευρά των νικητών.

•Η κύρια πολιτική γραμμή ορίζεται από τις ΗΠΑ. Σποραδικές διαμάχες μεταξύ Γερμανίας και ΗΠΑ ρυθμίζονται όπως «μεταξύ φίλων».

•Το ΝΑΤΟ είναι η σαφέστερη έκφραση και το πιο σημαντικό όργανο για τον ξεκάθαρο ηγεμονικό ρόλο των ΗΠΑ.

•Η ΕΕ μάλιστα, ακόμη και το ευρώ υπό γερμανική ηγεμονία, όχι μόνο έγιναν και γίνονται ανεκτά από τις ΗΠΑ, αλλά και υποστηρίχτηκαν. Αυτό είναι εκπληκτικό, γιατί η Ευρωπαϊκή Ένωση ως η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη, θα είχε καλές προϋποθέσεις να γίνει πραγματικός ανταγωνιστής του αμερικανικού ιμπεριαλισμού. Για αυτό όμως δε μπορεί να υπάρξει καμιά αμφιβολία. Η δημιουργία της ΕΕ και του ευρώ ήταν και προωθήθηκε στοχευμένα από τις γερμανικές κυβερνήσεις, κατασκευάστηκε με λιγότερο κράτος, έτσι ώστε να μη μπορεί να προκύψει ένας πραγματικός αντίπαλος ενάντια στις ΗΠΑ. Η ΕΕ έγινε έτσι μετά το ΝΑΤΟ η δεύτερη πιο σημαντική συμμαχία κρατών, η οποία διασφαλίζει την

κυριαρχία του ιμπεριαλισμού των ΗΠΑ.

Όπως και στην αρχαιότητα

Το μονοπολικό παγκόσμιο σύστημα δεν είναι καθόλου σταθερό. Η κυρίαρχη τάξη στις ίδιες τις ΗΠΑ συγκρίνει την διαρκή απειλούμενη παγκόσμια κυριαρχία της με αυτήν της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Ιδιαίτερα η διεξαγωγή πολέμου μέσω των στρατιωτικών βάσεων που είναι κατανεμημένες σε όλο τον κόσμο και η αποστολή περιστασιακών εκστρατευτικών σωμάτων για την υποταγή αντίπαλων πολιτικών οντοτήτων ή για την τιμωρία ατίθασων επαρχιών, είναι παρόμοια με τη συμπεριφορά της αρχαίας αυτοκρατορίας: Ο παραλληλισμός στον οικονομικό τομέα συνίσταται στην ιδιοποίηση του υπερπροϊόντος από την αυτοκρατορική εξουσία. Στη Ρώμη, όπως και στην αρχαιότητα γενικά, παίρνει τη μορφή της πληρωμής φόρου υποτελείας από τα υποτελή κράτη. Στη Ρώμη, όπως και στην Περσική Αυτοκρατορία, υπάρχει επιπλέον η ιδιοποίηση του υπερπροϊόντος από τους διοικητές της επαρχίας ή τους σατράπες μέσω των φόρων, των εισφορών και των δασμών. Ο ιμπεριαλισμός του μονοπωλιακού κεφαλαίου χαρακτηρίζεται από την επέκταση του συστήματος εκμετάλλευσης. Το ποσοστό εκμετάλλευσης χάρη στους σαφώς χαμηλότερους μισθούς στην περιφέρεια, είναι πολύ υψηλότερο απ΄ ό,τι στο κέντρο. Σ΄ αυτό προστίθεται η ανακατανομή κερδών από την αστική τάξη στις εξαρτημένες περιοχές σε σχέση με την κυρίαρχη αστική τάξη στο κέντρο ή τα κέντρα της αυτοκρατορίας. Και οι δυό μεταφορές υπεραξίας μεσολαβούνται μέσω του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, το οποίο εγγυάται την τακτική διευθέτηση των πληρωμών με τη μορφή τόκων και μερισμάτων.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα απ΄ τη μεριά του εγγυάται και διατηρείται από τη διεθνή κοινότητα κρατών, όπως σήμερα ονομάζεται η αυτοκρατορία των ΗΠΑ. Η χρήση των κρατικών μέσων για τη διατήρηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος έχει φθάσει σήμερα, στην κρίση, σε μια ακόμη υψηλότερη ποιοτική βαθμίδα απ΄ ό,τι γνωρίζουμε ούτως ή άλλως στον κρατικομονοπωλιακό καπιταλισμό. Έτσι, το ραμμένο πακέτο διάσωσης για τις γερμανικές τράπεζες το 2008, ήταν σε μέγεθος ενάμισι φορά αυτό του ετήσιου γερμανικού προϋπολογισμού. Η χρονική πίεση, κάτω απ΄ την οποία ζητούνται τέτοιου είδους μέτρα διάσωσης, όταν κάνουν λόγο για αυτά οι αρχηγοί κυβερνήσεων, ότι [δηλαδή] η απόφαση πρέπει να ληφθεί «προτού ανοίξουν οι αγορές στην Άπω Ανατολή», είναι όμοια με την πίεση, κάτω απ΄ την οποία βρίσκονταν παλιότερες κυβερνήσεις, όταν έπρεπε να κινητοποιήσουν τον στρατό και την αστυνομία ενάντια στους στρατιωτικούς αντιπάλους.

Η ΕΕ και το ευρώ ως νεοφιλελεύθερα σχέδια (Projekt) βρίσκονται σε μια ιδιαίτερα βαθιά κρίση. Στις συνέπειες μετρά

• η οικονομική αποδυνάμωση των δυτικοευρωπαϊκών ιμπεριαλιστικών κρατών-υποτελών,

• μια αλλαγή της σχέσης των κρατών της ΕΕ μεταξύ τους. Η Γερμανία είναι τώρα ηγεμονική δύναμη, σαφώς μπροστά από τη Γαλλία, τη Μ. Βρετανία και την Ιταλία. Η πολιτική συμμαχία τυπικά ισότιμων κρατών αντικαταστάθηκε από σχέσεις πιστωτή-οφειλέτη, στις οποίες το οικονομικό ισχυρότερο κράτος καθορίζει την πολιτική στα πιο αδύναμα,

• μια μεγαλύτερη πολιτική αστάθεια σχεδόν σε όλα τα κράτη της ΕΕ. Οι ψηφοφόροι διώχνουν συχνότερα τις παλιές κυβερνήσεις από τη θέση τους. Τα πολιτικά κόμματα ως ταξικά υπερβατικές οργανώσεις χάνουν σε επιρροή.

Όπου διεξάγεται πόλεμος

Αν δει κανείς την τρέχουσα ιστορική περίοδο, η οποία χαρακτηρίζεται από τις προσπάθειες του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού να σταθεροποιήσει την εξουσία του πάνω στις ήδη υποταγμένες περιοχές της Γης, θα κατανοήσει τους τρέχοντες πολυάριθμους πολέμους και τις πολυάριθμες συγκρούσεις οι οποίες βρίσκονται ακόμη στο κατώφλι του πολέμου, ως προστάδιο στη πάλη για παγκόσμια κυριαρχία και για τον –σε καμιά περίπτωση αναπόφευκτο- Τρίτο Παγκόσμιο πόλεμο. Δεν έχει υπάρξει πόλεμος ή εμφύλιος πόλεμος πάνω σ΄ αυτό τον πλανήτη, στον οποίο να μην είναι οι ΗΠΑ ένας σημαντικός παίκτης.

Μπορεί να δει κανείς τον κόσμο κάτω από αυτή την οπτική. Κατ΄ αρχή, αυτό το διάστημα υπάρχουν δυό περιοχές στις οποίες ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, για να ειπωθεί έτσι, κυβερνά με το αριστερό χέρι. Η μια είναι η Λατινική Αμερική. Είναι ταυτόχρονα εκείνη, η οποία μπόρεσε από τη δεκαετία του 1990 να αποσπαστεί από το παλιότερα ακραίο ιμπεριαλιστικό σφίξιμο των ΗΠΑ. Το προτσές αυτό γίνεται προφανώς αισθητό ως απελευθέρωση. Σε καμιά περίπτωση όμως δεν έχει ολοκληρωθεί. Οικονομικά και πολιτικά η εξάρτηση των περισσότερων χωρών της Λατινικής Αμερικής εξακολουθεί να είναι ακόμη πολλή ισχυρή από τον «μεγάλο αδερφό» στο βορρά.

Η δεύτερη περιοχή στην οποία έχει δοθεί από την Ουάσιγκτον κάπως λιγότερη προσοχή, είναι η Αφρική νότια της Σαχάρας. Παρ΄ όλα αυτά ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός έβαλε τη σφραγίδα του σ΄ αυτό το τμήμα της ηπείρου τα τελευταία 20 χρόνια περισσότερο από παλιότερα. Αυτό όμως ήταν σε βάρος των παλιών ευρωπαϊκών αποικιακών δυνάμεων της Μ. Βρετανίας και κυρίως της Γαλλίας. Στο Κονγκό, στη Ρουάντα, στο Μπουρούντι, στην Ακτή του Ελεφαντοστού, στο Μάλι, στη Μπουρκίνα Φάσο, το Παρίσι ακολουθούσε παλιότερα τη δική του νεοαποικιακή στρατηγική. Μετά από μια σειρά πολέμων δια αντιπροσώπων στην

κεντρική Αφρική, η γαλλική κυβέρνηση ακολουθεί την πολιτική που υπαγορεύεται από τις ΗΠΑ. Το ίδιο ισχύει για τις χώρες όπου στο παρελθόν επικρατούσε η Μ. Βρετανία, όπως η Κένυα, η Ουγκάντα, η Ζιμπάμπουε, η Νιγηρία και η Γκάνα, η πολιτική των οποίων σήμερα καθορίζεται στην Ουάσιγκτον. Η μεταβολή της Νότιας Αφρικής από ένα κράτος-απαρτχάιτ σε μια καπιταλιστική αναδυόμενη χώρα, έλαβε χώρα κάτω από την αιγίδα των ΗΠΑ. Αυτή ενίσχυσε τη θέση τής Ουάσιγκτον σ΄ ολόκληρη την ήπειρο και αποτελεί μια από τις λίγες επιτυχίες στην εξωτερική της πολιτική.

Η ανατολική Ασία είναι σαφώς η περιοχή, η οποία απ΄ τη μεριά του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, έχει τη μεγαλύτερη προτεραιότητα. Εδώ βρίσκεται κανείς στη περιοχή ενός αντιπάλου που γίνεται όλο και πιο ισχυρότερος. Η στρατιωτική περικύκλωση της Κίνας δεν είναι καμιά νέα εξέλιξη, αλλά μια πολιτική των ΗΠΑ από τότε που υπάρχει η Λαϊκή Δημοκρατία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, κάτω από μαζική χρήση των ενόπλων δυνάμεών τους σ΄ αυτή την περιοχή, διεξήγαγαν τους δυό μεγαλύτερους πολέμους μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο, στην Κορέα και το Βιετνάμ. Η ανατολική Ασία βρίθει από όπλα. Η γρήγορη οικονομική ανάπτυξη των τελευταίων τριών δεκαετιών, έχει μετατρέψει την περιοχή σε ένα νέο κέντρο του παγκόσμιου καπιταλισμού. Αυτό δεν αφορά μόνο στη Κίνα, αλλά και στη πλειοψηφία των χωρών: τη Νότια Κορέα, την Ταϊβάν, το Βιετνάμ, την Ταϊλάνδη, την Μαλαισία, την Ινδονησία και τις Φιλιππίνες. Η Ιαπωνία από τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο αποτελεί ένα κράτος υποτελές στις ΗΠΑ, όπως ήταν και η Δυτική Γερμανία. Ωστόσο, η χώρα βρίσκεται ήδη από το 1990 σε μια διαρκή οικονομική κρίση. Η Ουάσιγκτον προσπαθεί να θέσει το Τόκιο σε μια αντίπαλη θέση ενάντια στο Πεκίνο. Πιέζεται για εξοπλισμούς και για μια επιθετική εμφάνιση. Ταυτόχρονα επιτρέπεται στη δεξιά κυβέρνηση του Σίνζο Άμπε να υποτιμήσει το γιεν για να προωθηθούν οι εξαγωγές –μια πολιτική, η οποία παλιότερα επικρίθηκε έντονα και τελικά εμποδίστηκε από την Ουάσιγκτον.

Η Εγγύς Ανατολή και η κεντρική Ασία είναι η περιοχή του κόσμου στην οποία ο ιμπεριαλισμός των ΗΠΑ εδώ και πολλές δεκαετίες προσπάθησε [να επιτύχει] την κυριαρχία του με τη χρήση επιθετικών μέσων. Το ισχυρότερο κίνητρο, και πιθανώς εξακολουθεί να είναι ακόμη, είναι ότι εδώ μπορούν να βρεθούν τα πλουσιότερα αποθέματα πετρελαίου του πλανήτη. Το εκπληκτικό είναι ότι δεν τα κατάφερε μέχρι τώρα πλήρως. Πολύ περισσότερο, οι πόλεμοι που διεξήχθησαν άμεσα και έμμεσα από την Ουάσιγκτον άφησαν πίσω τους ένα χάος. Ήδη σήμερα το Αφγανιστάν και το Πακιστάν είναι κράτη στα οποία οι κυβερνήσεις τους έχουν χάσει την εξουσία σε πολλές περιοχές της χώρας τους. Όπως και στην Αφρική, η διάλυση της κρατικής εξουσίας ανήκει στη στρατηγική του ιμπεριαλισμού. Η εξόρυξη πετρελαίου, όπως μπορεί να παρατηρήσει κανείς στο Ιράκ και στη Λιβύη, δεν αναιρεί το παραπάνω.

Η Ρωσία είναι ένα κράτος και ταυτόχρονα μια μεγάλη περιοχή, η οποία θεωρείται από τον ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ, μετά την παρακμή της Σοβιετικής Ένωσης, ως μια αξιόλογη λεία. Υπό τον Μπόρις Γιέλτσιν η χώρα υπέκυψε στον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό. Αρχικά παρέμεινε ανοιχτό, το αν θα έπρεπε να κατακερματιστεί παραπέρα, ώστε να μπορούν να την εκμεταλλευτούν καλύτερα. Με τον Βλαντιμίρ Πούτιν ως πρόεδρο από το έτος 2000, η κρατική ηγεσία πήρε στα σοβαρά τις παραινέσεις της Δύσης να δημιουργήσει επιτέλους ένα αξιόπιστο νομικό και διοικητικό σύστημα. Λίγο πριν πωληθεί η μεγάλη εταιρεία πετρελαίου Γιούκος στο μεγαλύτερο δυτικό κοντσέρν πετρελαίου Exxon, απομακρύνθηκε από το παιχνίδι ο ιδιοκτήτης της Γιούκος Μιχαήλ Χοντορκόφσκι. Από τότε η Ρωσία ανήκει στα «κράτη-κακοποιούς», τα οποία αντιτάσσονται στον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό.

Για το ιμπεριαλιστικό υποσύστημα Γερμανία/ΕΕ, η Ρωσία είναι επίσης στρατηγικής σημασίας. Σημαντικό απ΄ τη σκοπιά τους είναι ότι οι πρώτες ύλες ρέουν (ιδιαίτερα το φυσικό αέριο για το οποίο δεν υπάρχει καμιά αποδεκτή εναλλακτική λύση), ότι οι επενδυτικές δυνατότητες παραμένουν και ότι η αυξανόμενη [και] ακόμη σχετικά ανεκμετάλλευτη αγορά παραμένει προσβάσιμη. Για τις ΗΠΑ, αντιθέτως, το ρωσικό φυσικό αέριο είναι τριτεύουσας σημασίας. Η Ρωσία ως τόπος επενδύσεων και αγορά εμπορευμάτων έχει απ΄ τη σκοπιά των ΗΠΑ μικρή σημασία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ουάσιγκτον ενήργησε αποφασιστικά για το πραξικόπημα στην Ουκρανία. Τα κόστη της σύγκρουσης πέφτουν στη Ρωσία και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Παρ΄ όλα αυτά, οι Ηνωμένες Πολιτείες χρειάζονται για γεωγραφικούς λόγους την ΕΕ, προκειμένου να μπορέσουν να διεξάγουν την αντιπαράθεση. Η γερμανική μονοπωλιακή αστική τάξη υποστηρίζει την πορεία της σύγκρουσης (σχεδόν) απεριόριστα κάτω απ΄ το σύνθημα της «πρωτοκαθεδρίας της πολιτικής» και επισημαίνει το γεγονός ότι τα οικονομικά της συμφέροντα είναι τοποθετημένα διαφορετικά.

Επειδή χωρίς εξουσία διάθεσης στη Ρωσία ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός δε μπορεί να διατηρήσει την παγκόσμια κυριαρχία του, απ΄ τη σκοπιά του το κράτος αυτό ως ανεξάρτητο δεν είναι ανεκτό. Ως εκ τούτου, οι προσπάθειες των ΗΠΑ να υποτάξουν και αυτή τη χώρα δεν πρόκειται να κοπάσουν.

Νέα επιθετικότητα

Η παγκόσμια οικονομική κρίση δεν επέφερε καμιά ποιοτική αλλαγή της επιθετικής στάσης του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, ποσοτικά όμως προκάλεσε περισσότερη επιθετικότητα. Έτσι, η ετοιμότητα των ΗΠΑ, να διεξάγει και να είναι σε θέση να διεξάγει ταυτόχρονα περισσότερους πολέμους, αυξήθηκε μετά το ξέσπασμα της κρίσης. Εντατικοποιήθηκαν επίσης οι άμεσες στρατιωτικές επεμβάσεις στα συμμαχικά ή υποταγμένα κράτη. Ο πόλεμος

με μη επανδρωμένα αεροσκάφη στο Πακιστάν και στην Υεμένη αποτελεί μόνο ένα φρικτό παράδειγμα.

Στα κράτη της ΕΕ μπορεί να ξεκινήσει κανείς φυσικά από ένα ποιοτικό άλμα. Αυτό αφορά κατ΄ αρχή την ήδη αναφερθείσα σχέση ανάμεσα στα κράτη της ΕΕ, στην οποία η Γερμανία έχει αναλάβει την ηγεμονία. Για τη Μ. Βρετανία και τη Γαλλία αυτό σημαίνει έναν υποβιβασμό απ΄ τη δεύτερη στην τρίτη θέση των ισχυρών. Τα κράτη της ΕΕ από την κρίση έχουν αυξήσει προς τα έξω την επιθετικότητά τους. Η πραγματική ηγεμονική δύναμη φλερτάρεται ενεργά. Μια «συμμαχία των προθύμων», την οποία συνέλεξε ο νεότερος Μπους το 2003 ενάντια στο Ιράκ, σήμερα μετά δυσκολίας θα την απέφευγε ένα κράτος της ΕΕ. Οι πόλεμοι ενάντια στη Λιβύη και τη Συρία παρακινήθηκαν από τις κυβερνήσεις στο Λονδίνο, στο Παρίσι και στη Ρώμη, εντελώς, με τη θέληση του Προέδρου των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα, ο οποίος όταν ανέλαβε τα καθήκοντά του είχε υποσχεθεί να μπορούν να προηγηθούν ασφαλώς μερικές φορές και οι σύμμαχοι.

Η Γερμανία ως ηγεμόνας στην ΕΕ έχει εγγράψει έναν νέο μιλιταρισμό. Όλες οι πολεμικές ενέργειες στις οποίες συμμετέχει η Ο. Δ. Γερμανίας, ξεκινούν με πρωτοβουλία ή ακόμη και με εντολή των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ της. Εδώ περιλαμβάνεται επίσης η συμμετοχή στη συμμαχία των «Φίλων της Συρίας» για την ανατροπή του εκεί προέδρου. Το ίδιο ισχύει για τις εμφανίσεις των γερμανών υπουργών Εξωτερικών Γκουίντο Βεστερβέλε και Φρανκ-Βάλτερ Σταϊνμάγερ στις αντικυβερνητικές διαδηλώσεις στο Κίεβο, στη μαζική χρήση χρημάτων και ανθρώπινου δυναμικού για την αντιπολίτευση στην Ουκρανία και, τέλος, τη συμμετοχή στο ίδιο το πραξικόπημα στο Κίεβο. Διαφορετικά απ΄ ό,τι θα μπορούσε να υποθέσει κανείς, η κρίση, η οποία οικονομικά έβγαλε στην επιφάνεια [ακόμη] περισσότερο τα διαφορετικά συμφέροντα της ΕΕ και των ΗΠΑ, δεν έχει ως συνέπεια, οι πολιτικές αντιφάσεις ανάμεσα στις δυό περιοχές να γίνουν πιο σαφείς. Μάλλον το αντίθετο φαίνεται να συμβαίνει. Αυτό με τη σειρά του δε σημαίνει ότι θα παραμείνει έτσι, ειδικά όταν τα οικονομικά κόστη της ιμπεριαλιστικής επιθετικότητας των ΗΠΑ αυξάνουν περισσότερο και για τη γερμανική μονοπωλιακή αστική τάξη.
Σημείωση: *Το κείμενο αυτό είναι μια συνοπτική έκδοση ενός άρθρου που δημοσιεύτηκε στο θεωρητικό περιοδικό Marxistische Blätter (Μαρξιστικά Φύλλα), 1/2015. Βασίζεται σε μια διάλεξη που έδωσε ο συγγραφέας στις 11 Οκτωβρίου 2014 στη Φραγκφούρτη του Μάιν στα πλαίσια μιας εκδήλωσης του Ιδρύματος Μαρξ-Ένγκελς «Σχετικά με τη σύγκρουση για και γύρω από την Ουκρανία»*
Πηγή: junge Welt, 20/01/2015

Μετάφραση – Επιμέλεια: Παναγιώτης Γαβάνας